

KURJER LITEWSKI

W WILNIE W PIĄTEK DNIA 20 LIPCA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— Wilno —

Intro, w sobotę, d. 21 t. m., w Kościołach tutejszych odprawia się dziękczynne modły, z okoliczności zaślubin Wielkiego Xiążęcia Jegomości *Mikołaja Pawłowicza* z Wielką Xiężną *Jeymością, Alexandrą Pawłówną*. Po nabożeństwie zacznie się całodziennie bicie we dzwony. Wieczorem miasto będzie oświetlone.

JO. Xiążę Jmć *Czartoryski*, Rzeczywisty Radzca Tajny, Senator, Członek Rady Państwa, Senator Wojewoda, Kurator Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, po ukończeniu wizyty Uniwersytetu i jego zakładów naukowych, tudzież Gimnazjum i różnych instytutów edukacyjnych w tutejszem mieście, wyjechał stąd wieczorem d. 17. t. m.

Temi dniami przejeżdżał tedy do *Petersburga*, JO. Xiążę Jmć, *Antoni Radziwiłł*, Ordynat.

Gazeta senacka, datowana z *Petersburga*, dnia 7 lipca, ogłosiła manifest Jego Cesarskiej Mości, w brzmieniu następującem:

z Bożej Łaski

My ALEXANDER Iszy

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy.

it. d. it. d. it. d.

Wszem w obec wiadomo czyniemy.

Dnia 25 przeszłego miesiąca czerwca uwiadomiliśmy wiernych poddanych Naszych, o spełnionem zaręczeniu ukochanego Brata Naszego, Wielkiego Xiążęcia *Mikołaja Pawłowicza*, z Córką Najjaśniejszego Króla Jegomości Pruskiego, Najjaśniejszą Xiężniczką, po przyięciu wyznania Greko-Rossyjskiego, nazwaną Wielką Xiężną, *Alexandrą Fedorówną*; teraz ku Naszey radości i całego Domu Cesarskiego, ku radości i pomyślności całego Cesarstwa Rossyjskiego, uwiadomiamy, iż Bogu, który dozwolił raczył, Jemu też niech będzie cześć, chwała i pokłon, wysoki i pożądaný związek ten, dnia 1go terażniejszego miesiąca lipca, w kościele zimowego pałacu, w obecności Naszey, i przy zgromadzeniu Duchownych i Swieckich Osób, uroczyste i szczęśliwie spełniony został. Składamy dzięki Najwyższemu Władcy Królów i narodów, który tak zrzędził, i razem z Nami niech złożą dzięki kochani Nasz wierni poddani, zanosząc do Niego gorące modły za zdrowie i szczęśliwe powodzenie nowozaślubionych: aby On Ich dla Ich własnego i wszystkich dobra w Swoiej Świętey zachował opiece.

Dan w Stołecznem mieście tronu Naszego, Sankt-Petersburgu, roku od narodzenia Chrystusa Pana 1817 dnia 1go lipca, panowania Naszego roku siedemnastego.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiej Mości ręką tak: A l e x a n d e r.

Podług gazety, *Poczta Północna*, datowanej z *Petersburga* dnia 11 lipca: „Moskiewskim Gubernatorem cywilnym mianowany, tamtejszy wice-gubernator, rzeczywisty radca stanu, *Durasow*.

Otrzymało wiadomość, że wysłane stąd statki z monumentem mieszczanina *Minina* i Xiążęcia *Pożarskiego*, przeszedłszy kanał *maryński* i rzekę *Szeksznę*, d. 25 szczęśliwie przybyły do *Rybińska*.

W *Moskwie* z okoliczności zaręczyn *W. X. Mikołaja* z Xiężniczką *Pruską Karoliną*, uroczyste d. 2 t. m.

odprawiły się modły i przez cały dzień bito we dzwony, wszystkich kościołów.

D. 2 lipca do portu kronsztadzkiego przybyła eskadra z częścią wojsk rossyjskich, należących do wojska zajmującego we *Francyi*.

D. 16 czerwca, Xiążę Jmć Marszałek Polny, *Baraklay de Tolly*, przybył do *Orta*: nazajutrz oglądał półk ekaterynosławski kiryssyerow, i wieczorem był na spektaklu w domu Hrabiego *Kamieńskiego*: d. 18 zrana wyjechał do *Katugi*.

Podług gazety petersburskiej, *le Conservateur Impartial*: rzeczywisty radca stanu, *Cyrylli Naryszkin*, mianowany marszałkiem dworu; a generał major *Uzakow*, koniuszym dworu *W. X. Jmci Mikołaja*.

Podług *Ruskiego Inwalida*: przez rozkaz dzienny z dnia 6 lipca, dowódzca 2giey brygady, 2giey dywizyi gwardyi pieszey, generał major, *Zeltuchin 2*, mianowany dowódcą półku grenadyerow gwardyi, nie przestając i dawniejszych sprawować obowiązków.

Podług *Ruskiego Inwalida*, wydawanego popolsku, d. 5 t. m., N. Cesarzowa *Jeymość, Marya*, w towarzystwie *W. X. Mikołaja*, Małżonki jego *W. X. Alexandry*, *W. X. Michala* i całego dworu, wyjechała do *Pawłowska*, letniey rezydencji swoiey.

Oto jest dyplomatyczny reskrypt *J. C. Mości* do *JW. Metropolity* kościołów *Unickich Buthaka*, przy którym otrzymał order *ś. Anny* 1szej klasy.

My z Bożej Łaski

A L E X A N D E R I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy.

etc. etc. etc.

Przenajwielebniejszemu Metropolicie wszystkich *Greko-Unickich* kościołów znajdujących się w *Rossyi* *Józafatowi Buthakowi*.

Długoletnie i odznaczające się zasługi wasze, zwróciły Naszę Monarszą uwagę; na znak której, mieścimy Was w poczet Kawalerow Orderu *ś. Anny*, którego znaki pierwszej klasy przy tem dołączając, Rozkazujemy wam włożyć na siebie, i nosić według przepisanych prawideł.

Jestemny dla Was z Naszą Monarszą łaską przychylni.

A l e x a n d e r.

w *Petersburgu* 1 lipca 1817 roku.

Ruski Inwalid, wydawany popolsku, doniosłszy o pogrzebie generała adjutanta, Hrabiego *Strogonowa*, tak daley pisze: „Dóm Hrabów *Strogonowych*, z wielu względów szanowny, już to przez gorliwość w służbie oyczyzny, już przez cnoty obywatelskie, już przez miłość ludzkości i światła, w przeciągu lat niewiele stracił kilku mężow, których pamięć drogą jest dla *Rossyi* — Ostatnia wojna z *Francją* zabrała tej rodzinie młodzieńca wielkich nadziei — Nientuleni w żalu krewni tę mieli pociechę, iż poległ w tak chlubney sprawie — Złośna matka miała szczęście bydz odwiedzaną kilkakroć od Najjaśniejszey Cesarzowey *Maryi*, powszechney matki strapionych, spieszącey za wsze z pociechą nieszczęśliwym, ocierającoy łzy smutnym, opiekunki sierot i wspomóżycielki wdów i starcow; oto tytuły, w których szuka wielkości Matka tak Wielkiego Monarchy, którego cnoty i mądrość będąc wzorem dla panujących, sprawiła szczęście poddanym mu ludom, dziwią świat współczesny, i zasługują na błogosławienstwo następných pokoleń.

Liczba okrętów w Rydze do dnia 14 lipca: przybyłych 1309, wyszłych 1045.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny 3 r. 80 kop.; dukat 10 r. 95 kop.; imperyał 37 r. 50 k.

Królestwo Polskie.

Ostatnia data gazet warszawskich jest dnia 29 lipca.

Pod dniem 5 (17) czerwca, w Petersburgu, N. Cesarz Jmć i Król wydał wyrok, stanowiący opłatę stęplową od orderów, w którym wyrażono: „Chcąc zapewnić Skarbowi całość dochodu od orderów, na mocy prawa 1812 roku opłacie stęplowej podlegających; na przełożenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, po zasięgnięciu zdania ogólnego zebrania Rady stanu, postanowiliśmy i stanowiąmy: Art. 1. Opłata stęplowa na mocy prawa stęplowego od Orderów, tak za czasów Xięstwa Warszawskiego, iako i za terażniejszego Rządu, rozdanych, Skarbowi należna, ma być bez dalszej zwłoki opłaconą przez tych, którzy takowej dotąd nie zaspokoiłi, w papierze stępla administracyjnego ceny stosowney, i papier ten iako dowód uiszczony należności skarbowey, do patentu, lub nadania dołączonym być winien. Art. 2. Wyłączaia się od przepisu powyższego ci tylko, którzy w mianu wyrażne od należney opłaty uwolnienie uzyskali, nadto wyją zemie podług exystującego prawa stęplowego, służące orderom Francuzkim i Saskim, odtąd służy tylko orderom Cesarzsko-Rossyjskim. Art. 3. Z powodu podziału na cztery klasy Orderu ś. Stanisława, opłata stęplowa prawem do niego przywiązana, również na 4ty klasy dzieli się, i tak: Od Orderu ś. Stanisława czwartej klasy płacić się będzie złotych pięćdziesiąt. Od tegoż Orderu trzeciej klasy złotych sto: Od tegoż Orderu drugiej klasy złotych trzysta. Od tegoż Orderu pierwszej klasy złotych pięćset. W postępowaniach z klasy niższej do wyższej, należność stępla, w powyższej proporcji dopłaconą być ma. Art. 4. Celent niezawodnego ściągnięcia zaległej opłaty od order w, Skarbowi przypadającej, Minister Sekretarz Stanu prześle w iak najkrótszym przeciągu czasu, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dezygnacją imienną tych wszystkich, którzy tak za czasów Xięstwa Warszawskiego, iako i za terażniejszego Rządu Orderami krajowemi zaszczytzeni zostali, a Kommissya wspomniona poleci Kommissyom Woiewódzkim ściągnięcie takowej opłaty w sposobie powyżey przepisany, i skutku dopilnuie. Art. 5. Gdyby kto zaległej tey opłaty w przeciągu kwartału po wezwaniu, dobrowolnie złożyć niechciał, i prawnego od niey uwolnienia okazać niebył w stanie, exekucją do tego obowiązku zagniony być ma. Art. 6. Odtąd nikomu patent, ni też upoważnienie do noszenia Orderu wydanym nie będzie, dopóki należney od rzeczonego Orderu, opłaty stęplowej nie zaspokoi. Art. 7. Tym końcem każdy patent przesłany wprzód będzie do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu; ta zaś odeśle go do właściwey Kommissyi Woiewódzkiej dla wręczenia go interesantowi, nieprzedej jednak, iak po ściągnięciu od niego należney podług prawa opłaty. Art. 8. Tak dla dopilnowania niezawodności wpływu tey opłaty do Skarbu, iako i dla utrzymania potrzebney tychże opłat kontroli, Minister Sekretarz Stanu, iako i Radca Sekretarz Stanu przesyłać będą wszelkie patenta na Ordery do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i nadto uwiadamiać ią będą, gdyby kto orderem zaszczycony od przywiązanej do niego opłaty został uwolnionym. Art. 9. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku praw ma być umieszczonem, wszystkim władzom krajowym, w czém do której należy, polecamy.

N. Cesarz Jmć i Król, P. Woydę, referendarza stanu, prezydenta municypalności miasta stołecznego Warszawy, raczył mianować radcą stanu nadzwyczajnym, a P. Finke, który dla podeszłego wieku uwolnił się od chwalebnie sprawowanego urzędu prezydenta miasta Lublina, ozdobić orderem ś. Stanisława 4tey klasy.

Przechodził w tych dniach przez naszą stolicę, powracający z Francyi do oycyzny Cesarzsko-Rossyjski pułk Kurlandzki dragonii. Gdy dnia 8 b. m. wstępował w granice Królestwa Polskiego, spotkany tam był przez Prezesa Kommissyi Woiewódzkiej Kaliskiey, Radoszewskiego, przez Prezydenta miasta Kalisza i innych urzędników, którzy witając go wynurzyli mu radość najwyższą z oglądania woyska bratniego, i w dowód tego uczestowali obficie na polu, oficerow i żołnierzy, a w czasie tego śniadania, ciż urzędnicy wraz z oficerami pułku spełniali zdrowie Najjasniejszego Cesarza i Króla, tudzież woysk Jego połączonych.

JP. Professor Reichardt przybył tu z żoną swoją z Poznania, gdzie, iak się już dawniey doniosło, odprawiał dwie napowietrzne podróże.

Dyrekcya Jenerałna Loteryi Kraiowych Królestwa Polskiego.

W dalszym ciągu obwieszczenia o agitującym się ciągnięciu Loteryi na majątność Tyszowce, w dniu 17 b. m. do Gazet podanego, uwiadamia niniejszém, iż w dniu 18 b. m. zrana i po południu odciągnięto 1800 numerow, z których poniżey wyrażone wygrały, iako: Nra 47,792 — 44,120 — 37,799 — 15,677 — 81,498 — 1237 — 44,194 — 58,204 — 56,065 — 52,903 — 38,671 — 77,335 po cz. 5. Ner 4,567 cz. zł. 10. Nra 41,264 i 2070 po cz. zł. 15.

W dniu dzisiejszym zrana i po południu odciągnięto 1800 numerow, z tych wygrały Nra 39,492 — 46,290 — 77,156 — 34,349 — 42,175 — 19,327 — 52,070 — 9771 — 20,512 — 54,563 — 39,467 — 35,254 — 1635 — 35,803 — 41,544 po cz. zł. 5. Ner 31,427 cz. zł. 20.

Dalsze ciągnięcie niniejszey Loteryi, dla przypadającego w dniu intrzeyszym święta, do dnia 21 b. m. na godzinę 9tą rano odłożone zostało.

W Warszawie dnia 19 lipca 1817.

Kochanowski.

Straszak S. J. D.

Wyszło tu nowe pisemko, pod tytułem: *Prośba za ubogimi do żebractwa przywiedzionemi, aby ich nie zamykano.* p. X. Bohusza Prał. wileń. Sędz. pokoju.

Wyszło także powtórne już wydanie znanego dzieła, *Malwina, czyli Domyślność serca: przyozdobione jest szczęścią rycinami.*

Miasto Wolne Krakow.

Piszą z Krakowa pod 9 lipca: „NN. Cesarstwo Ichmość Austriaccy, w podróży przez Gallicyą, przejeżdżali d. 1 lipca przez Podgórze. Senat wolnego miasta Krakowa korzystał z tego dla okazania Monarsze i Monarchini, iako jednemu z swoich Protektorow, hołdu wdzięczności i uszanowania. W czasie przejazdu NN. Cesarstwa Ichmość przez Podgórze, słysząc się w Krakowie dały wszystkie dzwony, i powitaniami zostali 101 wystrzałami z moździerzy i wystąpieniem w paradzie wzdłuż lewego brzegu Wisły milicyi Krakowskiej. Na wstępie do mostu ku Podgórzowi wystawiona była wielka tryumfalna brama z stosownemi napisami i allegoryami, która wieczorem wspaniale oświeconą została. Senat Krakowski upraszał o audyencyą, dla złożenia NN. Cesarstwu Ichmość hołdu uszanowania w imieniu miasta, która mu w najlaskawszych wyrazach dozwoloną została, i JW. Ces. Austriacki Pełnomocny nadworny Organizacyjny Kommissarz, tajny Radca i Szambelan, orderu ś. Szczepana Kawaler, Hr. Sweerts-Spork, zaprosił Senat na takową audyencyą na dzień 2 lipca do Wieliczki. W czasie tey audyencyi N. Cesarz Jegomość zapewnił Senat w najlaskawszych wyrazach o najgorętszych swoich chęciach przykładania się do zakwitnienia tego wolnego miasta i o nieprzerwaney swey współopiece. Senat został potem przez JW. Hrabie Sweerts-Spork przed Najjaśniejszą Cesarzową Jmcią przedstawiony. W ciągu tego dnia Biskup Krakowski z Kapitułą, a wieczorem Ces. Rossyjski JW. Miączyński i Królewsko-Pruski JW. Baron Reibnitz Organizacyjni Kommissarze, iako też Kommissarze demarkacyjni byli przed NN. Cesarstwem Ich-

mość stawionemi, których namiętniejsza uprzejmość była powszechnie uwielbiana, i wzbudziła w mieszkańcach tego wolnego kraju prawdziwe uszanowanie i wdzięczność.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

ANGLIA

(Z *Korr. hamb.*) Londyn dnia 8 lipca. Nakoniec po wielu wstawieniach się do ministryum udało się, proszącym za przywiezionymi tu z *Hollandyi* emigrantami badeńskimi, wyjednać przesłanie ich do *Kanady*. P. *Goulborn*, pierwszy sekretarz kancelaryi kolonialney Lorda *Bathurst*, przeznaczył dla nich okręt, i wszyscy ci, którzy się napismie zobowiążą, zwrócić pieniądze za przewóz gubernatorowi *Kanady*, przesłani będą na tym okręcie. Prócz 160 Badeńczyków, którym wyniesienie się z kraju przez rząd Bawarski pozwolone zostało, znajduje się jeszcze w *Londynie* dwódziestu kilku emigrantów, po większej części *Wirtemberskich*, którzyby także z ochotą do *Kanady* płynąć chcieli; ale minister, Lord *Bathurst*, odmówił zupełnie pomocy dla tych ludzi. W chwili téj nawet, kiedy zezwolił na przewiezienie emigrantów badeńskich, oświadczył razem, że wszyscy emigranci, którychby obce okręty na brzegach angielskich albo w *Londynie* wysadziły, mają być natychmiast odwiezieni na batach do tych brzegów, od których przybyli.

Fregata *Alceste*, pod wodzą kapitana *Maxwell*, na którą Lord *Amherst* z osobami należącymi do poselstwa do *Europy* powracał, d. 18 lutego nieszczęśliwie wpadła na ukrytą skałę w cieśninie *Sądzkiej* pod wyspą *Gaspar*, i tak prędko zatapiać się zaczęła, że poselstwo i osada okrętowa, ledwo za pomocą batów należących do fregaty, zdążyły uratować się na wyspę *Gaspar*. Wszystkie podarki, które dla cesarza chińskiego były przeznaczone, ale nazad powracały, zatoneły. Lord *Amherst* z synem i z sekretarzem swoim przybył d. 22 lutego na szalupie fregatney do *Batawii*, z kąd posłane będą po oficerów i osadę *Alcesty*, znajdujące się w *Batawii* okręty angielskie; część ładunku i rzeczy z rozbitę fregaty spodziewają się uratować.

Dnia dzisiejszego zrana, P. *Ponsonby* z przyczyny paraliżu, którym w Izbie Niższej ruszony został, zszedł z tego świata w 56 roku życia. Przez znaczny czas był kanclerzem *Irlandyi*. Strata jego powszechnie jest żałowana. Będąc na czele strony opozycyjney sprawował się bardzo godnie. Zmarły był szwagrem Lorda *Grey*. Naczelnikiem opozycji będzie teraz zapewne Lord *Cavendish*.

Xiążę *Wellington* udał się zawczora przez *Dover* na powrót do *Francyi*.

Amerykanie pracują teraz z wielką usilnością około powiększenia swéj marynarki, a spekulanci korzystając z tej okoliczności rozgłaszają, że *Ameryka* z *Hiszpanią* a może i z *Anglią* wojnę mieć będzie. Zabranie 20 rybackich statków amerykańskich, które się, przeciw traktatowi, pod *Newfoundland* ukazały, nie sprawia zapewne zerwania związków.

Kapry powstańców amerykańskich zatrzymują już częstokroć i angielskie okręty. Francuzkiemu brygowi *le Lys* zabrał jeden z tych kaprow znaczną część ładunku. Rozbojnicy morscy wszelkiego nazwania, udają także często, że są kaprami powstańców.

Pogłoska, o wybuchnieniu zaburzeń na *Malcie*, jest bez zasady.

Centralne zgromadzenie katolików w *Dublinie* postanowiło d. 5 lipca, iż nigdy Królowi nie przyzna weto w obieraniu biskupów katolickich.

Za dawnych czasów walczyli rycerze o miłość panny. Teraz inaczej się dzieje. Temi czasy kobieta jedna, znakomitego stanu, chciała tu pojedynkować z drugą kobietą, za jednego młodego kapita gwardyi, ale przez policją została aresztowana i zamknięta. Jedna z nich, która pierszeństwo posiadała w ubinganiu się o rękę, jeździła za młodszą rywalką swoją, chcąc ją nakłonić do pojedynku. Młodsza uznała za lepsze siedzieć w swoim mieszkaniu i szukać opieki policyi. Publiczność śmieje się z tej nowéj przygody miłośney.

Pewny mieszkawiec w *Hull* robi z tramu wielorybiego gaz do oświecania ulic etc., który jest jaśniejszym i tańszym, aniżeli z węgla ziemnych.

Z powodu choroby P. *Thierney* odłożyła Izba niższa do d. 9 b. m. obrady względem budżetu. Mogłaby *Anglia* zapłacić we 20 latach swój dług rządowy, jeżeli nie będzie nowéj wojny, ani nowych pożyczek, i jeżeli podatki nie zostaną zmniejszone. Lecz zachodzi pytanie: czyli *Anglia* potrafi przez 20 lat utrzymać się w terażniejszym swoim stanie, aby co rok 40 milionów obracano na umorzenie długów i prowizyi od nich? Bydź może, iż prowizye będą zmniejszone na 2 od sta., co tém większe ma podobieństwo do prawdy, iż średnia klasa mieszkańców wynosi się z *Anglii* dla uniknięcia uciążliwych podatków, i że sami tylko ubodzy, którzy nic zapłacić nie mogą, i majątni, którzy sami jedni ani mogą, ani chcą płacić za wszystkich, w kraju pozostają.

FRANCYA

(Z *gaz. berl.*) Paryż dnia 7 lipca. Dnia 5 t. m. Król powrócił przez *Malmaison* do *Paryża*. Przed pałacem *Elysée-Bourbon* kazał zatrzymać pojazd i dowiedzieć się o stanie zdrowia Xiążny *Berry*. — Hrabini *Montsoreau*, mianowana jest guwernantką dziecięcia, którego blizkie narodzenie spełni powszechné życzenia. — Jutro odprawi się niezawodnie wielka rewija gwardyi narodowej.

Król przeznaczył znowu na wsparcia dla departamentu *Sekwany* i *Orny* 80,000 fr.

Kolegia obiercze mają się zgromadzić d. 15 września; otwarcie Izb nastąpi około połowy października.

Wszystkie doniesienia o ostatecznym ukończeniu spraw kościelnych między *Francją* a *Papieżem* i o mianowaniu na wysokie dostojności duchowne, arcybiskupstwa etc., odwołane są w *Monitorze*, jako niepełne i zawczesne.

Xiążę *Talleyrand* kazał przedać swój piękny zbiór obrazów przez licytacją publiczną, która d. 9 t. m. odbywać się będzie.

Wczora bardzo rano *Maubreuil* wywieziony został do *Rouen*, stosownie do wyroku sądu kassacyjnego, który go do trybunału tego miasta odesłał.

Stan zdrowia Pani *de Stael* coraz więcej cierpi. Posłała ona z wielkim pośpiechem po jednego z pierwszych lekarzy do *Genewy*.

Paryż, dnia 8 lipca. *Monsieur*, brat Króla, jest nieco słaby. — Xiążę *Wellington* przybył d. 6 do *Calais*. — Dnia 3 wyszła z *Calais* eskadra rosyjska z powracającymi wojskami.

Pani *Roger*, (siostra jenerałowej *Montholon*, na wyspie *ś. Heleny* będącej) uwięzioną została.

Kłótnie między gwardją narodową i gwardją królewską trwają ciągle. W *Rouen* gwardyak królewski pokrzywdził jednego z gwardyi narodowej, a że o ukaraniu przestępnego niczego nie ogłoszono, cała gwardya narodowa tego miasta podpisała mocne przełożenie do gubernatora wojennego, i oświadczyła, iż nie prędy służyć pełnić będzie, aż po otrzymaniu sprawiedliwości. 40 gwardyaków narodowych, którzy podpisali prośbę imieniem korpusu, ukarani byli przez odebranie im broni, a ci, którzy się ułożeniem przełożenia tego trudnili, osądzeni zostali na trzy miesiące więzienia.

(Z *Korr. hamb.*) W *Langwedocyi* nazywają tegoroczne żniwo *baiecznym*. Jest tak obfite, że dla okolicy tamedzney na lat pięć wystarczy.

Na początku przyszłego miesiąca przyszedł tu z departamentu *Orne*, mający przeszło 40 lat perukarz, imieniem *Dupuis*, i był tak zapamiętałym, że d. 4 t. m. stanawszy przed składem piekarskim zaczął krzyknąć do przechodzących: „Paryżki motłochu, obrusz się przecie! Wszystkie departamenta są już w powstaniu i czekają tylko na was. W departamentach kosztuje chleb 10 sous, a my go nie mamy. Rzućcie się do broni, rozłóżcie się po lasach, a wkrótce chleb i pieniądze mieć będziecie. Cesarz przybędzie tu dziś albo jutro; zaraz to inaczej pójdzie.“ Gdy

tym sposobem rozprawiał, aresztowało go dwóch gwardyacków narodowych i zaprowadziło pod straż. Dano mu 2 funty chleba i mięsa, które w momencie potknął. Sądownie pytany, udał niemego, a żona jego służyła mu za tłumacza. Osądzony jest na zesłanie.

Aresztowana Pani *Lavalette* jest żoną dawniejszego jeneralnego poborcy *dolnych Alp*, który już od roku, skutkiem zapadłego w *Lyonie* wyroku, jest uwięzionym.

Miejsce po sławnym chemiku *Klaprot* w akademii zajmuje teraz włoski Anatomik *Scarpa*.

W *Lyonie*, z powodu ostatnich rozruchów buntowniczych, skazano na śmierć i stracono trzech kapeluszników, a 7 innych spółwinowayców skazano na zesłanie.

Po powrocie Króla z *St. Cloud* były d. 6 wielkie pokoje u dworu, a N. Pana, gdy się w oknie ukazał, witał lud radośnemi okrzykami. 2 ludzi, którzy nie chcieli zdjąć kapeluszu, i nieprzyzwoicie się odzywali, uwięziono.

Sukcesya po zmarłym *Choiseul Gouffier* zrzuciła już prawnicze sprzeczki. Dzieci z pierwszego małżeństwa położyli areszt, między innemi, na jego kosztowny zbiór starożytności, który więcej 200,000 fr. cenią.

Listy z *Paryża* donoszą, iż Marszałek *Gouvion St. Cyr* został tylko tymczasowie mianowany Ministrem morskim, i wkrótce urząd Ministra wojny otrzyma. Co gdy nastąpi, w tym razie *P. Pasquier* ma być Ministrem Sprawiedliwości. Według zdania *Carnota*, Jenerałowie *Dessaix*, *Soult* i *St. Cyr* są najlepszymi Jenerałami z czasu rewolucyi.

Zakazano Francuzom wycieczki do Afryki: wielu bowiem officerów Bonapartowskich udało się do *Algieru* i *Maroko*. Słychać, iż ten zakaz wydano na żądanie Anglii.

Niderlandy

(Z gaz. berl. i Korr. hamb.) *Bruxella* dnia 10 lipca. Król obiedza teraz porty i warownie we *Flandryi*.

Mają nadzieję oglądać tu N. Króla Pruskiego.

Wkrótce zapadnie wyrok na tych którzy zmieszali spokojność d. 18 czerwca.

Pieniądze ze zdobyczy pod *Waterloo* wkrótce rozdzielone zostaną. Każdy jenerał otrzyma 14,411 złotych niderlandzkich, Półkownik 4,900, kapitan 1,094, adjutant tyleż, porucznik 400, sierżant 284, kapral i szeregowy 27.

Powiadają, iakoby *Józef Bonaparte* ma powrócić do Francyi.

Zniwa nasze tak są plenne, że w jednym kłosie po 110 i więcej ziarn się znajdzie.

W Królestwie naszym liczymy już 61 towarzystw biblijnych.

Xieźstwo Parmy i Placencji

Gazeta berlińska podartykułem z *Paryża* wyraża: Artykuł 99 kongressu Wiedeńskiego, tyczący się Xieźstwa *Parmy* i *Placencji*, ostatecznie już załatwiony został. Przez konwencyą, podpisaną tu przez dwory austriacki, rossyjski, francuzki, hiszpański, angielski i pruski, postanowiono, że wyżey pomienione Xieźstwa, po śmierci N. Cesarzowej *Maryi Ludwicy* spadną na N. Infantkę *Maryę Ludwikę* (dawniejszą Królową *Hetruryi*) i potomków iey z linii prostey po mieczu, z wyłączeniem iednak na lewym brzegu rzeki, *Po*, okręgow do państw J. C. K. Apostolskiej Mości wchodzących. W przypadku wygaśnięcia potomków płci męskiej w wyżey pomienionym porządku, powrócą do mocy swojej znowu prawa domu Austriackiego i Króla Sardyńskiego. Tymczasem N. Infantka *Maryja Ludwika* weydzie w zapewnioną sobie aktem kongressu posiadłość Xieź-

stwa; *Lukki*, i otrzyma razem zaległego dochodu 500,000 fr., które dla iey aktem kongressu zapewnione zostały. Wreszcie zachowane jest dla Austrii nieustające prawo trzymania załogi w twierdzy *Piacenza*.

Brazylia

W gazecie *Korrespondenta* hamburskiego czytamy z *Rio Janeiro* pod 5 maja: „Handel mocno tu teraz jest opuszczony. 3000 ludzi wojska, które jutro wyjdzie pod żagle do *Pernambuco*, składa się po połowie z milicyi. Szczęściem, że nie będą mieli do czynienia z lepiej od siebie wyćwiczonym żołnierzem. Tymczasem mają dobrych officerów z półwyspy, a o Jenerale *Luis de Rego* mówią bardzo dobrze. Portugalczycy zrobili tu dobrowolną kontrybucyą i znaczą tym sposobem zebrali sumnę, bez której byłby rząd w kłopotcie: skarb bowiem; przez wojnę na południu, poniósł wielkie wydatki, a wydane od skarbu wexle na *Bahia* i *Pernambuco* wszystkie z protestacyą powracają.

Jeden tylko *Baron de Rio Seco*, w dniu tym, kiedy przyszła wiadomość o buncie w *Pernambuco*, dał kraiovi w ofierze 50,000 *krusadów*, i zawarował dodadź jeszcze tyle, ileby wynosiła przewyżka czyiey kolwiek bądź na przedmiot tén największy ofiary.

Jedno z pism publicznych zapewnia, że *Martines*, Naczelnik buntu w *Pernambuco* wybuchłego, mający sobie powierzoną władzę wykonawczą aż do obrania Kongressu, którego stolica ma być w *Pernambuco*, nie jest Portugalczykiem, lecz Włochem, z *Parmy* rodem; w *Presburgu* uczył się mineralogii; w *Wiedniu* ożenił się z bogatą panną, a potem wezwano go do *Hiszpanii* dla obięcia zarządu kopalni Południowo - Amerykańskich w *Potosi*, pod warunkami bardzo korzystnymi. Zrobiwszy tam sobie wielki majątek, udał się podczas wybuchnienia rewolucyi do *Brazylji*, z kąd iednakowoż związki swoje z Rządem *Buenos-Ayrejskim* i z jeneralnym Dyrektorem onegoż *Puyreddonem*, ścisłym przyiacielem swoim, utrzymywał, przygotowując rewolucyą, która wybuchnęła, skoro wojsko *Brazylijskie* przeciwko *Montevideo* wyruszyło.

NIEMCY

Kommissyia Seymu związku Niemieckiego w *Frankforcie* zdała sprawę względem rozbojów Mocarstw *Barbaryjskich* na morzu północném. Oświadczyła, iż zuchwałość *Barbaryjskich* pochodzi ze zbyt czynnej względem nich łagodności mocarstw Europejskich, i że niedosyć było, aby Anglia niecierpiała bezprawiów, popełnionych przy iey brzegach; lecz wszystkie Europejskie Mocarstwa morskie powinnyby wspólnie trzymać się tej zasady, że *Barbaryjscy*, wypływający z morza śródziemnego, mają być uważani iako rozbojnicy. Tym końcem, Austria i Prussy, iako najznakomitsze członki związku Niemieckiego i Mocarstwa, które się tyle do przywrócenia pokoju na lądzie Europejskim przyłożyły, powinnyby się postarać, aby Anglia powyższą zasadę przyjęła. Wypada także prosić Rossyją, Francyą, Hiszpanią, Portugalią, Danią, i Króla *Niderlandzkiego*, o poparcie tego żądania, i utrzymywanie fregat dla odwrócenia tego nieszczęścia.

Dnia 7 lipca obchodzono uroczyscie we *Frankforcie* nad *Menem* pierwsze przywiezienie nowo użętego zboża. Mieszkańcy wyszli ze śpiewaniem i muzyką na przeciw wozu naładowanego zbożem aż do rogatek. Gdy parada przechodziła koło kościoła *S. Katarzyny*, Proboszcz tameczny miał piękną mowę, po której przeszło 10,000 ludzi zaspiewało: *Dziękujemy teraz Bogu*. Podobna uroczystość odprawiła się także w innych miastach *Niemieckich*.

Radca lesny *Cramer* umarł nie dawno w *Saxonii* wtenczas właśnie, gdy skończył romans, któremu takż dał napis: *Duet z Królestwa żyjących i umarłych*.

WILNO DNIA 20 LIPCA 1817 ROKU

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Hiszpania.

Oto jest osnowa nowego wyroku względem przychodów, zawierającego poniższe rozporządzenia:

Presupuesto (budżet) na rok 1817.

Dom Królewski, Króla Karola IV. i Rodziny jego	56,973,600 R. de V.
Ministerjum Spraw zagranicznych	15,000,000 — —
— — — Sprawiedliwości	120,000,000 — —
— — — Woyny	350,000,000 — —
— — — Marynarki	100,000,000 — —
— — — Przychodów	110,000,000 — —
Wydatki na wspieranie rolnictwa, sztuk i handlu	10,000,000 — —
Nieprzewidziane wydatki wszystkich Ministeriów	50,000,000 — —
Zaległe uprzywilejowane długi Skarbu Królewskiego	50,000,000 — —
Ogół	821,973,600 R. de V.

Dla opędzenia tych nieuchronnych wydatków, nakazano różne oszczędności; znoszą nadliczbowe urzędy, nakładają 70 milionów nadzwyczajnego podatku na wszystkie posiadłości duchowne i świeckie; Duchowieństwo ma w przeciągu 6 lat 30 milionów złożyć, a dawne podatki pozostały się po największej części. Według zdania sprawy Ministra Przychodów, wynosi obecny przychód rządowy 597,126,387 R. de V. Niedobór wynosi zatem po uczynionych już ograniczeniach jeszcze tylko 116,846,613 Reales de Vellon Cztery Bulle Papieżkie do wyroku dodrukowane, npozważniają Króla 1.) na dobra duchowne, z wyjątkiem dziesięcin i czynszu kościelnego, podatki nakładają; 2.) podatek 30 milionów w przeciągu 6ciu lat z góry wybrać; 3.) przychody wakujących Arcybiskupstw, Biskupstw i Opactw pobierać, i na wypłacanie pensy na Skarb Królewski przekazanych obracać; 4.) *beneficia minor* annaty i wakancye tymże samym celem pobierać i obracać.

Na wstępie tego ważnego wyroku, który 15 stronnic *in quarto* zajmie, mówi sam Król o stanie Państwa co następuje: „Prawda jest, że się bieżące długi rządowe pomnożyły; że te, co dawniej i nowo urosły, znakomitą summę wynoszą; że żołnierze Moi, którzy za swoje sprawienie się na wdzięczność Ojczyzny i Króla swojego tak bardzo zasługują, wielki niedostatek cierpią; że im prawie wszystkiego brakuje, czego do wygody ich potrzeba; że się koszary w gruzy zapadają; że obywatele najnieznośniejszy ciężar kwatunku wojskowego ponoszą; że w niektórych miejscach ogromne i dowolne dzieją się zdzierstwa; że marynarka ze wszystkiego jest ogolona; że brzegi półwyspu i osad łupem są rozbojników morskich; że niepokoię w Ameryce, Hiszpanii najobfitsze źródła odcyminują; że Urzędnicy i wszyscy prawie Officialisci, mieszące i lata przemieniające widzą nie pobierając miernej płacy swojej; że wszelkiej cnoty swojej potrzebują na to, aby się opierać pokusom nędzy, w którą ich rodziny są pogrążonemi, i że nadzwyczajną dzielność rozwinać musimy, aby odzyskać ową potęgę i polityczną powagę, którą, iak się zdaie, Nieba Ludowi Hiszpańskiemu między innymi Ludami tej Ziemi udzieliły.... Ale przy pomocy Wszchemocnego wszystko to będzie łatwem. Powoli przyszedłem do tego, że przy dobrym porządku, który w zawiadywaniu przychodami rządowemi przywróciłem, i coraz bardziej ustalać będę, główne gałęzie Państwa utrzymać, a przez zmniejszenie ciężarów i zbawiennych zezwoleń, iakich żaden inny Lud Europejski nie używa, bogactwo powszechne pomnożyć zdołam. Poddani Moi u-

cznią kiedyś wartość przezorności Moiej i Moiego opierania się każdemu projektowi do nowych nakładów; gdyż zachowałem to sobie do nadeszłej obecnie sprzyjającej chwili, aby urządzić systema; któreby się nie na zdzierstwach, co podatkujących niszczą, nie na sposobach na traf przedsięwziętych, nie na teoriach wątpliwych i zawikłanych, ale na powszechnych i stałych podstawach wspierało. Oddzieliłem ciężary skarbowe od długu publicznego, który ustawicznie konsolidować i umarzać przedsięwzięłem.

Potem obraca Król mowę do ministra *Garaya*. (do którego adressowanym jest wyrok wyżej pomieniony) w te słowa: „W obecności Moiej Rady Stanu zdałeś Mi WPań sprawę o skutku prac Junty, która się w roku zeszłym z współczłonow Moich najwyższych Kolegiów radnych, i z kilkunastu Naczelników przez każde Ministerium mianowanych, składała. Jednocześnie w tem zdaniu sprawy rozmaite zdania, opisałeś WPań polityczne położenie Państwa, wskazałeś nadużycia i środki, które ci się dogodnymi zdają, a według powszechnych i szczególnych etatów poprzedników swoich, dałeś mi WPań do poznania, że ogólna summa przychodów koronnych 597,126,987 R. obecnie zaś wydatki 1051,077,640 R. wynoszą, z czego się niedobór 453,950,653 R. pokazuje, którey to summy już więcej żadnym sposobem ani odłudu w ogólności, ani od szczególnej iakowey klasy wybrać nie można było. Nie inniej przekonales mię WPań, że nadewszystko potrzeba koniecznie znieść zbyteczne wydatki, a nawet i owe, które w chwilach dostatku za potrzebne poczytanemi bydy mogły, reformie poddać. Podobnie okazałeś WPań, iżby to rzeczą szkodliwą i niepodobną było fundusze skarbowe corocznie do kassy umarzania długow wkładać, ile że właśnie ten sam, mestety aż do dnia dzisiejszego zachowywany sposób postępowania, upadku Państwa główną był przyczyną; okazałeś oraz, iżby jeszcze szkodliwiej było chwycić się zgubnych, od nowszych Państw przyjętych źródeł pomocnych, które potępią następne pokolenia, aby terażniejszy ich długi spłacały, i prowadzą je do przepaści, nad którey brzegiem już stoją; okazałeś wreszcie, że gwałtem potrzeba dług na raz wstrzymać, i takowy już teraz, wyznaczwszy mu fundusz, umarzać; dowiodłeś, że fundusze na wydatki rządowe i na umarzanie długow potrzebne, z samego tylko narodu wypływać muszą, który, będąc w zagranicznym handlu swoim ograniczony, ogolony jest ze swoich osadniczych źródeł pomocnych, tak owych, które należały Państwu, iako też z niezmiernych przychodow i kruszcow należących do osob prywatnych, które bogactwa powszechne rozmnażając, przychód z cel, obecnie zniszczony, na krocie milionów podnosiły; etc. Okazałeś WPań nakoniec, że wydatki rządowe blisko na 713,973,600 R. ograniczyć się muszą, tak, aby niedobór 116,846,613 Realow nie przenosił. W skutku tego projekt niniejszy pochwalilem etc. etc.“

Ten wyrok Królewski zawiera 70, a instrukcyja 39 artykułow. Kommissya kassy umarzającej natychmiast zajmie się obliczeniem wszystkich długów, tak w kraju iako też i za granicą zaległych; etaty zaś będą się corocznie drukiem ogłaszać, aby Publiczność o postępach tego rozporządzenia wiadomość miała. Moc tego wyroku jest wstecz działająca, ponieważ wszystkie rozporządzenia onegoż, już z rokiem 1817szym skutkować zaczynają.

TURCYA.

Dnia 2 b. m. odprawila się w seraiu nroczystości wschodnia, to jest, iż 4roletniemu następcy tronu, Sze-

hzade - Abdulhamid, ostrzyżono pierwszy raz głowę, i włożono mu zawoły. Część jego włosów posłano na ofiarę do Kaaba (domu świętego w Mekka.)

Posel Francuzki wyjechał ztąd niedawno do wód w Brussa. Tymczasowym jego zastępcą jest Vice-Hrabia de Viella, pierwszy Sekretarz poselstwa.

Przed kilką dniami przybyły tu z Egiptu wielkie statki przewozowe z ryżem, kawą i innymi płodami tameczney prowincyi; mieszkańcy stolicy nie obawiają się niedostatku żywności.

A meryka Północna

Boston, dnia 17 czerwca. Użalają się w Anglii na drożyznę; ale w portach amerykańskich prawie wszystkie rzeczy do żywności, wyjąwszy mąkę, były dotąd trzecią częścią droższe, aniżeli w Londynie.

Francuzkich emigrantów, znajdujących się teraz w Ameryce, liczą już do 30,000. Większa część oficerów udaie się do Meksyku albo Brazylii.

Dozwala się drukować: X. J. K. Chodani Prof. O. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

O G Ł O S Z E N I A

2. Oj Właściciel Kommissyi, ustanowionej w celu sprzedania skarbnych majątków, z powodu skarg zanoszących się do teyże Kommissyi, ze strony Komorników, wysłanych dla pomiaru Skarbnych majątków, na niektóre Niższe Ziemskie sądy, a od nich i od Obywateli nających Komorników, w czasie danych im poruczeń, ogłasza się dla powszechney wiadomości, przez niniejsze, poniżej następująca Instrukcyja dla ku przewodnictwem Komorników i urzędników lasów:

Instrukcyja.

Dla Komorników i Urzędników leśnych wysłanych dla pomiaru Skarbnych majątków:

1. W czasie wymiaru niższy Komornik ma być pod rozkazami starszego. Pomiar zaś w ogólności mają oni odbywać takim sposobem; jeden z nich powinien obchodzić graniczne między, a drugi zdejmować wewnętrzne położenie, stosując się do prawideł Instrukcyi Ministra Skarbu 28 lipca teraźniejszego roku, w tey mierze przepisanych.

2. W tych miejscach, do których Komornicy wysłani będą, tak dla nich, jako też i dla ich komend w obywatelskich domach i po wsiach dawać kwatery.

3. Przybywszy tam, nie tracąc bynajmniej ze społybney do tego pary, przez wszystkie dni Komornicy sami powinni pełnić włożone na siebie obowiązki, nie poruczając ich nikomu innemu, z taką pilnością, starannością, wiernością i nieogłanianiem się na własną korzyść, jak ich obowiązek, przysięga wierność, i odpowiedzialność w skarbowym interesie wymaga.

4. Czł Komornicy od poruczonych sobie czynności, ani sami nigdzie, oprócz do naznaczonych przez komendę miejsc, zgola oddalać się niepowinni, i nikt ich próz tych urzędów, pod których wiedzą zostają, wysłać nie może, chyba tylko w zdarzeniu spraw kryminalnych.

5. Komornicy po przybyciu Komorników do majątku, a majątkach dziedzicznych od samych posiadaczy albo od ich umocowanych, a o majątkach skarbowych od uprzywilejowanych posiadaczy, ich Zastępców i rządców w ich zaś niebytności od dyspozytorów, starostów wójtów i wybornych zbierać i na piśmie sporządzać wiadomości szczegółowe: kto z ich gruntami graniczy i kogo wymienić, do tego w tymże czasie posłać, iżby się sami stawili, albo umocowanych z przyzwoitem pełnomocnictwem bez zwłoki i koniecznie, jeśli odległość miejsca dozwalać będzie tegoż dnia, lub przynajmniej nazajutrz do nich przybyli.

6. Wszystkich, tym sposobem wezwanych do Komorników, posiadaczy, albo ich umocowanych należy zobowiązać przez rewersa, iżby oni swoich gruntów najsprawiedliwiej pokazywali granice, nie zajmując cudzych, a w zdarzeniu sporów z prawdą i ze wszelką spokojnością postępować, nie czyniąc zgola żadnych kłótni, i nie tracąc w swoich granicach, żadnych prostych Skarbnych i opuszczonych Obywatelskich gruntów, do ich własności należących, i żeby, póki tych gruntów ograniczenie trwać będzie, nigdzie się nie oddalali, i niebrali większej liczby ludzi i posiadanych nad tę, jakiej Komornicy do pomiaru z sobą potrzebują.

7. Na mocy Konstytucyi 1764 roku, pod tytułem, ostrożności w sprawach granicznych z majątkami Koronnemi, na karcie 434, zobowiązać każdego Dzieńzawcę majątku Skarbowego rewersem, iżby on do zachowania Skarbowego majątku, i odkrycia prawdziwych i aktualnych granic, jakie były do czasu przyłączenia tutejszego kraju do Rosyi, wszelkich, nie możności, użył środków, jakie tylko niemu się ukaza i wiadome będą, względem oderwanych gruntów przez graniczących posiadaczy pokazane i być onych, czas kiedy oderwane zostały, okoliczności tego wypadku, przez kogo mianowicie to uczyniono i jakie w tey rzeczy mianowicie w Sądach zażyły oświadczenia, czy i też żadnych zgola nie było; że w czasie pomiaru, wszelkiego wtem, jak się wyżej powiedziało dokładnie starać i niczego nie zataić, poźniej przysięgą ma stwier-

W Zjednoczonych Stanach północney Ameryki znajduje się 6 dyecezyi katolickich, z których 2 mają Seminarya. Jezuici posiadają dom w George-Town, nowicyat w Whitemarsh, a drugi otworzyć mają w Washington. Jest tam kilka zakonów, a szkoły publiczne zostają pod stérem Jezuitów i Dominikanów. Szkoła w prowincyi Kentucky, ma 4ch nauczycieli i 172 uczniów. Wystawiony niedawno w Nowym-Yorku kościół Sgo Patrycego, jest jednym z najpiękniejszych, i kosztuje 95,000 dollarów. Znajdzie się tam wielu katolików; sama prowincya Kentucky liczy ich blisko 14,000; niemasz jednak potrzebney liczby Xieży.

Donoszą z północney Ameryki, iż w Baltimore stawiają wspólny pomnik dla Washingtona—P. Cobbet, przybywszy do Ameryki, nie znalazł takiego przyjęcia u Demokratów, jakiego się spodziewał. Sądzą tam bowiem, iż go Ameryka wcale nie potrzebuie.

8. Dla wiernego i oczewistego poświadczenia tak tego wszystkiego, co się w czasie robienia między zdejmowania planów być się zdarzy, jako też i w czasie spotaw również dla świadectwa, do jakich miejsc każdego Skarbowego majątku i pogranicznych Obywateli przed przyłączeniem tutejszego kraju do Rosyjskiego Imperium rozciąga się własność, mieć należy z obu stron po 12 ludzi obcych, roztropnych i świadomych, których ze strony Skarbnych własci wybierać proporcjonalnie z każdej wsi stosując się w wyborze ich do 25go punktu Instrukcyi Ministra Skarbu. Dla czego powinni oni oprzyjąć na to, że będą wyznawali samą prawdę, o tém wszystkim, czego by u nich w tey mierze zapytywano, co się przy nich w czasie pomiaru wydadzy, i w takich uroczyskach każdego spór wiodących właściciela być własność, do samego przyłączenia tutejszego kraju do Rosyi.

9. Po przyjeździe komorników i po uczynieniu o nich publikacyi, jeżeli, ani sami właściciele, ani ich pełnomocnicy, w przeciągu dwóch dni nie staną; zacząć ograniczenie bez nich przy obcych ludziach.

10. Dla wszystkich graniczących posiadaczy, termin stawiania na granicy za ogłoszeniem Komornika, uważać jak w Instrukcyi Komorniczej przepisano, licząc od obawienia im, dwie tyle czasu, jak jest w Generalnym Regulamencie, to jest na sto wiorst po czterech dniach.

11. Kto z posiadaczy w czasie ograniczenia ościennych z nim gruntów, sam za pierwszym obwieszczeniem do Komornika nie przybędzie, i pełnomocnego nie przysle; Komornik wprzód, nim pomiar zacznie, zebrawszy innych graniczących Obywateli i wyżej wyrażonych ludzi świadomych, ma jeszcze posłać z dwoma obcymi ludźmi iżby się on koniecznie stawil lub Plenipotenta przysłał.

12. Jeżeli za powtórnym obwieszczeniem, ani sam właściciel, ani jego pełnomocnik nie staną; wtedy o tém, że niemu było obwieszczone, iż że ani sam nie stawał, ani swego pełnomocnego nie przysłał, wzięwszy od tych posiadaczy i będących z nimi obcych ludzi świadectwa napisane, i nadto jeszcze świadectwo od obecnych przy tymże rozgraniczeniu Obywateli i ludzi świadomych, grunta tego ograniczyć i bieżącego, podług odprowadzenia tak mieszkańców tej włości, iako i przyległych do niewłaścicieli.

13. Podobnymże sposobem jeśli Komornik z kolei na czyjakowiek ziemie dla rozgraniczenia przybędzie, a do niego ani sam ten właściciel, ani jego pełnomocnik, za takimiż obwieszczeniami, nie staną, wtedy rozgraniczać tego grunta podług wyżej przepisanych prawideł.

14. Jeżeli po zupełnym zakończeniu rozgraniczenia takiego majątku, do którego podług wyżej przepisanych obwieszczeń, ani się sam właściciel nie stawał, ani pełnomocnik nie przysłał; właściciel, lub pełnomocnik przybywszy, będzie się domagał nowego ograniczenia swych gruntów; to im ma być odinowione.

15. Dla kopania jam, stawiania słupów, i noszenia sznurów, brzo włościan, tak z ograniczającą tego się majątku, iako też z przyległym temu włości i wiosek, w proporcya do liczby dusz, w polistych miejscach nie więcej nad piętnastu ludzi, w lesistych zaś przydając dla robienia duktów po trzydziści ludzi.

16. Do rozgraniczenia pustych i nieosiadłych Skarbnych gruntów, brać do tego wyżej potożoną liczbę ludzi, ze wsi graniczących z temiż gruntami.

17. Podobnym sposobem, z wyżej wymienionych własci, stosując się do teyże proporcyi, brać włościańskie podwozy, z wozami i podwoznikami, pod papiery komornicze i jedną, pod instrumenta jedną, pod wszystkich, tak dla służących kancelaryi, iako i dla wojskowych, na trzech ludzi po jednym.

18. Początek granic i między każdego gruntu, zaczynać od znaczących uroczysk, iako to: rzek, rzeczek, jezior, wąwozów i innych miejsc takich, któreby swoje znaki zawsze bez uszkodzenia zachowały, nieuważając na to, chociażby takowy pewny, na znaczniejszem uroczysku, znak początku granicy, był od tego miejsca daley, niż na sto sążni; wtedy należy tylko opisać, uroczysko to na czym

manowicie gruncie, w czasie posesyji, naprzeciw jakiej stromicy i na wiele od pierwszej linii stopniow leży; ażby w następnym czasie, początek granicy, podług takowych znanych uroczysk i dokładnego ich opisania można było zawsze znaleźć.

19. Plany i graniczne księgi gruntów ograniczonych sporządzać zimą, latem zaś, w te tylko dni, kiedy dla niepogody, lub dla innej jakiej przeszkody, w polu roboty nie można będzie odbywać, w sposobnym zaś czasie pomiaru nie zaniedbywać.

20. Jak te zdjęte plany, tak i sporządzone graniczne księgi, każąc stwierdzić podpisami wszystkich tych właścicieli, lub ich pełnomocników, których posesyja granicą ograniczoną jest, z czym majątkiem ona graniczy, jeżeli oni nawyprowadzenie tej granicy dobrowolnie i bez sprzeczek się zgodzili.

21. Jesliby kto, będąc na rozgraniczeniu, potem dla podpisania polowych Zurnalów, za danem sobie obwieszczeniem nie stawiał się, o takich wstawczy zaś świadectwo, od ludzi ustronnych przy tem obecnych, przedstawic raportem do Komisyyi, odbywającego się zaś rozgraniczenia dla tego nie zatrzymywać, ale bez nich kończyć.

22. Dla podpisania polowych Dzienników, za niemających pisma używać w ich osobie Xiędza kości oia Pałafalnego.

23. Oznaczyć graniczne między kopeami i słupami, zgodnie z Instrukcyą dla Komorników.

24. Zrezyta na wszystkich granicznych kładę włości i pustozdy, jakie manowicie graniczne znaki robić, i jakim sposobem Zurnaly, czyli zapisy w polu sporządzać; w czym się trzymać znaki miernictwa; podług jakiej skali sporządzać mapy; we wszystkich tem postępować podług danej w roku 1766 dla Komorników Instrukcyi.

25. Wiele kto wiorst przydzia i rzeczywiście rozgraniczy, o tem co dwa tygodnie przysyłać do Komisyyi raport.

26. Zdarzające się przy rozgraniczeniu różne wątpliwości, na które w tej instrukcyi wyrażonego rozkazu nie uwieszczono, w każdym razie, z opisaniem wszystkich szczegółów, przedstawiać do Komisyyi.

27. Jeżeli w jakich sądowych i innych urzędach, na przedstawienia i żądania Komorników niestąpi podług tych przepisów, należyte we wszystkich uskutecznić, albo jeżeliby się kto przy rozgraniczeniu dopuścił nie tylko kłótni, ale i jakiegokolwiek nieposłuszeństwa i nieulgiwości, lub też odważył się graniczne znaki psuć, o takim Komornikowi mają przedstawiać do Komisyyi.

Z autentykiem Zgodno: Sekretarz Jerzy Malewicz.

3. Sąd Główny Wileński 2go Departamentu Remiszą Roku 1816 Nowembra 29 dnia na majątki po zeszyłym Chorażym Brastawskim Józefie Rudominie wyznaczył Sąd Taxatorsko Exdywizorski — Jakowy Sąd w terminie z obwieszczenia przez dylacyyny wyrok dnia 3 Julii Roku 1817 w majątności Dudach w Powiecie Zawileyskim ogłoszony, lawonacyą ogólnego majątku natychmiast, komportacyą dokumentów na stronach do interesu wchodzących na dzień 1 Septembra roku terażniejszego 1817 do Akt Ziemskich Powiatu Zawileyskiego na sześć tygodniowe przetrwanie, wymiar Geometryczny majątkow konkursowi uległych z zamiarem ukończenia po dzień 1 Nowembra terażniejszego roku i złożenie się powtórne sądownictwa w majątności Dudach na oczywiste Sprawy sądenie w dniu 21 Januaryi roku 1818 przeznaczył, i do takowego czasu Administracyą majątku Dud w Pele Zawileyskim JW. v. Marszałkowi Dziśnieńskiemu Tomaszowi Lepocińskiemu, Dukzt w Powiecie Brastawskim JW. Chorażym Brastawskiej Barbarze z Szczytow Rudominowej pod wiedzą Opiekuna tej i Successorek JW. Marszałka Ptu Lepelskiego Józefa Szczyta, Drayki w Pele Dziśnieńskim Sekretarzowi GH. Wileń Komitetu W. Matenszowi Chornowskemu z obowiązkiem kalkulacyi wroczył — Onastaniu iakowego wyroku pretenzorow i Kredytow do wyrażonych majątkow dla należnego pod upadkiem pretensyow do wyznaczonego Sądu w czasie stanowienia się przez trzykrotną w gazecie Krajowej awizacyą zawiadania. 1817 Roku Julii 7 dnia Dudy

Justyn Puc Pomarnacki Sędzia Ziem. Wilej. Prezydent Exdywiz.
Antoni Skarżński Sędzia Grodzki Trocki Exdywizor.
Jerzy Zdrojwki Podsedek Ziemski Powiatu Dziśnieńskiego Exdywizor.

Regent Czernicki.

Komitet do murowania Kramow w mieście Nowogródku w gubernii Litewsko-Grodzińskiej wyznaczony.

3. Podane do wiadomości, że w mieście Nowogródku odpowiać się będzie licytacya na podrad wybudowania całego kwadratu Kramow w Rynku, na miejscu bitytacya racznie się w mieście Nowogródku w miejscu posiedzeń komitetu w pierwszym terminie dnia 15 Julii druga 25 augusta, a trzecia i ostatnia dnia 15 Septembra w tym roku 1817. Ktoby więc ochoczym był do podjęcia się takowej Fabryki, raczy przybyć do Nowogródka

z dnia 26 dnia. Michał Mackiewicz. Floryan Woynitowicz

3. Dekretem Remisyyonym Sądu Głównego 2go Departamentu Gubernii Litto Grodzińskiej dnia 27 oktobra 1816 roku zapadłym, mając Sąd Ziemski Ptu Grodzińskiego poruczoną sobie do rozpoznania Sprawę między JOOXX Alexandrą z Młockich matką Szambelanową b. Dworu Pöllgo Adolffem, Julianem, i Emilianem synami oraz Julianem b. Marszałkiem Gubernii Wileńskiej i Antonim Prezydentem Sądow Granicznych Ptu Wileńskiego Giedroyciami, Kuratorami, tudzież JW. Józefem Młodzianowskim Sędzią Appellacyyym Królestwa Polskiego, jako Opiekunem a rozmaitemi Kredytarami, i Pretensorami stosownie do Regól teyże Remissy przez akcesoryyną swoią cesyą na dniu dzisieyzym zasła, przeznaczywszy na wszystkich Kredytarach i Pretensorach rozmaitych Papierow do takowej Sprawy posługujących in natura, a zaś ru homego majątku Xięcia Alexandra Giedroycia u tychże Kredytow i Pretensow w zastawie będącego na Regestrze Komportacya, w dniu 1 Augusta idącego roku do Kancellaryi tego Sądu z obowiązkiem oprzyświeżenia oney spełnić się powinna, tudzież dalsze Akcesoryyne załatwić wazy kwestyje, pomimo już czynionych uprzednio Awizacyow trzykrotnie ieszcze ponawia ogłoszenie — Skutkiem czego wszystkich Kredytow JOOXX Jozefa i Alexandra Giedroyciow niemurey z jakiego olwiek względu do majątku Antopola w powiecie Kobryńskim Guber. Grodziński y leżącego Pretensow, oraz mających obliży byłych Kuratorow tegoż Xięcia Józefa Giedroycia to jest: JO. X. Alexandra Giedroycia Szambelana byłego Dworu Polskiego JW. Delascego Jenerala od Infanteryi byłego Litewskiego Wojennego Gubernatora i JW. Jagmina b. Marszałka Kobryńskiego, lub od JPana Kazimierza Balażewicza przez Xięcia Alexandra Giedroycia umocowanego, do jednoczesnowy w tym Sądzie rozprawy na ksendycyą następną Sto Michalską od dnia 1go Oktobra idącego roku podrynać się mającą pod upadkiem ich należnościow i wszelkich stosunkow powołuin. Dzieło się w Grodnie roku 1817 miesiaca Junii 23 dnia w protokule podpisano. Józef Wolmer Prezydent Ziemski Powiatu Grodzińskiego, Antoni Mazewski Sędzia Ziemski Powiatu Grodzińskiego, Frnciszek Klimowicz Sędzia Ziemski Powiatu Grodzińskiego.

Zgodność z Protokulem Sądowym po swiadczen Walerjan Kudorowski Regent Ziem. Ptu Grodz.

3. Roku 1817 miesiaca czerwca 20 dnia Sąd Taxatorsko Exdywizorski, w Głównych dobrach Dowstarach w powiecie Szawell, dziedzictwa W Jakuba Kaczanowskiego Grodz. Sędz. po zeszyłym oycu Józefie Kaczanowskim W. Marszałku, osiągniętego za remisją powiatowego Ziemgo Sądu, w datie 7 d. terażn. mia zasła dnia 26, w należnym komplecie złożonym porządkiem przez prawu opisanym sądownictwo swoje stworzył, a w biegu Exdywizyego dzieła, po nakazaniu potrzebnych dopłnień komportacyi wszelkich dokumentow na dzień 2gi lipca, b. roku, przez wszystkie strony przy aktach Ziemskich naznaczył, i ostateczną rozprawę, na dzień 18 września tegoż roku, zadeterminował, w jakim czasie, aby wszyscy pod jakimkolwiek nazwaniem, do majątku W. Kaczanowskiego Pretensorowie, z prawnymi dowodami, sami lub przez umocowanych, do rozprawy stawali pod uratą w następność rzeczy, przez trzykrotną niniejszą awizacyą wzywają.

Franciszek Piotrowicz Ziem. Szawell i Exdywizor Regent.

3. Ciotka moja JO. Xiężniczka Justyna Woroniecka będąca w Warszawie w klasztorze Papien Maryjitek (N. N. P. M.) mając różne obliży, które i tanie są do rządow praskich w Xiędze Hypoteczney dozwolone od stron winnych — Instalowania; dotąd z onemi ani summy, ani procenta nieopłacywane, (do dziesięciu lat już ia Junio uplywające termina dochodzą) głyby czasem niepadły jaką ofiarą ważności swęy, lub dawności nie uległy wtem wszystkim w imieniu Jey (nim rzecz okaże się do kogo przynależną w dochodzeniu za onemi należnościow z Rękodaynych opisow,) wynikiem ninieyszym oświadczeniem zastrzegam, a na mocy wstępu mego... Czas martwo upuszczony, ożywić sprawiedliwoscią Prawa nieomieszka się...

Obywatel Powiatu Bobruyski Rotmistrz i Deputat J. Hryniewicz.

3. Na dnia 10 Julii, u niży podpisanego w mieście Wilnie w nocney porze zbiegł człowiek Skaskowy nazwiskiem Michał Zurzecki, któren odbiwszy szkatułkę zabrał w złocie duk. sztuk 85, i sto rublową assygnatę. Opisanie onego fizyonomii jest następnie: urody bydy może dwóch arszynow, i czterech wierzchow, twarzy czystey niecz smaglawey, bez bakambardow, w całym swoim układzie dziecinny, i roztrzepany, mówi złą polszczyzną.

mieszając często proste wyrazy — z *Professyi uczony* *Kunsztu krawieckiego, onego dobrze posiada, pod moment uciezki swojej, miał na sobie surdut sukna szwackowego, kamizelkę Granatową Sukienną z karmazynowemi wypustkami, chustkę kolorową tużzież ragtuzy płocienkowe w paski niebieskie, kapeluszą zięczy czarny okrągły; liczy wieku lat 19, W szkodzi znacznie wyrządzony ktoby onego poścignął, i przez pośrednictwo władzy ziemskiej, lub Miejskiej raczył dostawić do Sądu Ziemskiego Wileńskiego, procz winney wdzięczności odbierze nadgrody rub assyg. 50, niemniej koszt obowiąznie się wrócić jakiby na ten cel był wydatkowany:*

J. Skoczynski

3. Majątek Ławenow czyli Poluyki w powiecie Wilekomierskim w Parafii Ponedelskiej położony, w roku 1816 7bra 9 dnia został przez W. Leona Kaczyńskiego Komornika powiatu Wilekomier. mnie niżej podpisanemu na wieczność przedany, i Prawo wieczyste przedane w roku 1817 marca 14 dnia przez tegoż W. Leona Kaczyńskiego w Ziem. Wilekom. przyznane, obok tego podał tenże W. Kaczyński na tabelli długów summy zawinione do wypłaty kredytorem, z jakowych kredytatorów którzy swoich należnościów jeszcze nie odebrali i ci którzy w jakim bądź stosunku mają do W. Kaczyńskiego Komor. pretensyą, iżby pod amisyą po rok 1818 Apryla 23 dnia V. S. (do którego terminu Ewicya jest zestawiona) jswili się do tegoż majątku Ławenowa czyli Polujek, dla odebrania lub zrobienia pewnego układu, o czém po trzykroć przez Kurjera Litew. awizuję. — Dat 1817 Julii.

F. Eysymont.

1. Wedle Ukazu Jego Imperatorskiej Młści Samowładnego całą Rosyją etc. etc. etc.

Sukcesorom Urodzgo Antoniego Oskierki Generała wojsk byłych Litewskich Orderu Sgo Stanisława Kawalera, Franciszkowi Podkomorz. Starodub Orderów Polich Kawalerowi, Stanisławowi Pułkownikowi Wojsk Litewskich, Barbarze Pannie Jelskim, oraz Księżynie z Jelskich Oskierczyney Marszał. Mozyrskiej braci i siostr rodzenych lub ich Sukcesorom i opiekunom, urodziny Anne z Xiążąt Radziwiłłów, pierwszego zameścis Przędzieckiej, powtórnego Mostowskiej lub ich Sukcesorom z dokładem opieki, Stanisławowi Marszałkowi Nadwornemu Litewskiemu Orderów Polich Kawalerowi Oycu, Adamowi Synowi i Helenie córce Soltanów, oraz Sukcesorom Antoniego i Anny z Soltanów, Wańkiewiczów Chorążych, Pttu Mińskiego z dokładem opieki, Józefowi i Karolinie z Soltanów Kublickim małżonkom Łcwozym Infandzkim z osób, Dóbr i sum ogólnie wszystkich Pozew Edyktalny przed Sąd zjazdowy na gruncie miasteczka Porycka w Gubernii Wołyńskiej w powiecie Włodzimierskim leżącego, na rozbiór Substancyi jezdzłego s. p. Tadeusza Czackiego Taynego Konsyliarza Jezdzie Głównym Gubernii Wołyńskiej Departamentu Cywilnego w roku 1813 dnia 3go 8bra zapadłego dopełniający w dniu 1m września roku idącego 1817 sędzić się mający z powództwa Urodzch Barbary z Dembińskich Czackiej Matki Wiktora syna, i Maryanny córki Czackich tegoż n. Tadeusza Czackiego pozostałej małżonki i Sukcesorow w asystencyi prawney czyniących, oraz Mateusza Niemierzyckiego Podśędk. Ziem. Włodzimier. do dóbr w Gubernii Wołyńskiej i Leonarda Wroczyńskiego b. Sędz. Pttu Nowogródz. do dóbr w Gubernii Kiewskiej leżących po tymże n. Czackim pozostałych w pomoc Urodziny Barbary z Dembińskich Czackiej przez Sąd Główny Gubernii Wołyńskiej i danych administratorów powodów w szczególności i o kompostowanie pod przysięgą przed pomienionym Sądem zjazdowym Dokumentów dla obliczenia się w summach iżkie z Sukcesyji po n. Teresie z Pocięjow Humieckiej S. K. bezpotomnie zmarłej na Obzłach między innymi Konsukcesorami spadłej, a od Obzłach przez n. Tadeusza Czackiego nabytey onymże należały się, inko i tych które Obzłom od n. Czackiego za takowe nabycie odebrali z aże się po zrobionym obrachunku okaże że n. Tadeusz Czacki Obzłom za tęż Sukcesyją więcej zapłacił niżli dla obzłach z teyż Sukcesyji należało, zatem o zwroczenie przez Obzłach przebraney nad należytość summy, wraz z przewizyą od czasu jej wypłacenia podług prawa liczyć się powinna, tudzież poszlami i wydatkami prawnymi do Massy fortuny po nieżyjącym Tadeuszu Czackim pozostałej, rozbiorowi Wierzycieli tegoż nieżyjącego s. p. Czackiego, uległej dla umieszczenia na teyż summie, któregokolwiek z Wierzycieli n. Tadeusza Czackiego, oraz o zasądzenie tego w czasie sprawy proszonym będzie.

W roku 1817 mes lipca 19 dnia Woźny na podpisie wyrażony świadczą, iż ten pozew Edyktalny z powództwa JW. Barbary z Dembińskich Czackiej matki, Wiktora syna i Maryanny córki Czackich n. JW. Tadeusza Czackiego Taynego Konsyliarza i Kawalera, Małżonki Sukcesorow w asystencyi prawney czyniących, oraz WW. Mateusza Niemierzyckiego Podśędk. Ziem. Włodzimier. do Dóbr w Gubernii Wo-

łyńskiej i Leonarda Wroczyńskiego b. Sędz. Pttu Nowogródz. do dóbr w Gubernii Kiewskiej leżących przez Sąd Gł. Gubernii Wołyńskiej dany Administratorow powodow. po JW. Sukcesorow Antoniego Oskierki Gener. w b. Lit. Ord. s. Stanisława Kawalera, Franciszka Podkom. Starodub. Ord. Pol. Kawalera, Stanisława Pułkownika w. Lit. Barbary Pannie Jelskich, oraz Księżynie z Jelskich Oskierczyney Marszał. Mozyr. braci i siostr rodzenych, lub ich Sukcesorow i Opiekunow, JW. Annę z XXt Radziwiłłow pierwszego zameścis Przędziecką, powtórnego Mostowską, lub iey Sukcesorow z dokładem Opieki, JW Stanisława Marsz. Nadwornego Lit. Orderow Pol. Kawalera oycy, Adama syna, i Heleny córki Soltanow, oraz Sukcesorow JW. Antoniego i Anny z Soltanow Wańkiewiczów Chorążych Pttu Mińsk. z dokładem Opieki, Józefa i Karoliu z Soltanow Kublickich Małżonkowiezych Infantskich przed sąd zjazdowy na gruncie miasteczka Porycka w Gubernii Wołyńskiej w Pocię Włodzimierskim leżącego, na rozbiór Substancyi n. JW. Tadeusza Czackiego Taynego Konsyliarza iego Imperatorskiej Młści i Kawalera, z mocy Dekretu Sądu Gł. Guber. Wołyńskiej, Depart. Cywilnego w roku 1813 dnia 3 8bra zapadłego dopełniający, w dniu 1m września terażniejszego 1817 roku sędzić się mający, do Redakcyi Kurjera Litt., dla trzykrotnego w témże Kuryerze zamieszczenia osobicie podalem.

Michał Staszkiewicz Woźny Pttu Wileń.

1. Sąd Główny Litewsko Wileński zgo Departamentu powodem uczynionego u siebie na skutek przedłożenia JW. Generała od Infanteryi Litewskiego Woiennego Gubernatora i Kawalera Rzymskiego Korsakowa, rozporządzenia, pomieszcza ninieyszą awizacyę w Gazecie dla wiadomosci stron rozprawiających się i ich Plenipotentów iż sprawy w Regestrze Remissyynym zapisane rozpatrywać się będą od dnia 15 następującego mes augusta.

Wincenty Malecki Assessor Sądu Gł.

3. Z powodu zbliżających się wyborow Szlacheckich na przyszłe tryenium do różnych w Gubernii obowiązkow w Naywyższym Etacie, i w wydanych udzielnych Naywyższych i Rządzącego Senatu Ukazach położonych. Jakowe wybory na osnowie rozkazu wyższej władzy, co trzy lata odbywały się w Gubernialnym mieście Minsku, przeto dla zgromadzenia do Minska Szlachty z Powiatow. JW. Miński Cywilny Gubernator i kawaler *Kazimierz Sulistroufski*, naznaczył czas wyborow, w dniu 26 nadchodzącego mes sierpnia terażniejszego roku. Dla obwieszczenia zas Szlachty przez pośrednictwo Ziemskiej i Miejskiej policyi, wydane są w tey mierze do Powiatowych Marszałkow stosowne przedpisania. A gdyby i oddalona z Gubernii Szlachta była o tem uwiadomiona, i na naznaczony Elekcyi termin mogła też przybydź; Miński Rząd Gubern. przez ninieyszą obwieszcza. Dnia 27 Junii 1817 roku. Sekretarz Nadworny, Konsyliarz Czerniejew.

3. W Mińskim Rządzie Gubernialnym ma się sprzedawać publiczną licytacyą opisany za dług od mińskiego mieszczanina żyda Mowszy Leybowicza należny Mińskiej Izbie powszechney opieki, dom murowany, znajdujący się w mieście Minsku; domu tego długość 4, szerokość 5 sążni, w dolnym pięttrze sklepow kupieckich murowanych sześć: pod domem sklep murowany sklepiony: pokryty dachówką: rocznego dochodu z tego domu wyrachowano 400 rubli asygnacyami. Na takową przedaż przeznają się terminy następującego miesiąca augusta: pierwszy dnia 1ego, drugi dnia 13go, a trzeci ostateczny dnia 14go. Zatem życzący sobie kupić dom takowy, mają przyhywać do pomienionego rządu sami, albo przez nich prawnie umocowani, w terminach wyżej wyrażonych. Dnia 20 Junii 1817 roku.

Sekretarz Czerniejew
Powytczyk Dobrowolski.

2. Xieęgarnia Uniwersytecka otrzymała wielki transport papierów muzycznych, których katalog wkrótce ogłoszony będzie.